



# پروتکل کیوتو؛

# فرصت یا معضل؟

الهه زوریان

مصترف بی رویه و روزافزون سوخت های فسیلی باعث شده است که گازهای گلخانه ای، بیش از حد معمول در جو متمرکز یابند. این مساله، پدیده ی گرم شدن نسبی کره زمین را در پی داشته است.

در صد کل گازهای گلخانه ای منتشر شده در سال ۱۹۹۰ توسط کشورهای صنعتی بیشتر باشد. تا ژوئن ۲۰۰۲، ۷۴ کشور از جمله تمامی

در سال ۱۹۹۷، کنوانسیون تغییر آب و هوا، «پروتکل کیوتو» را مطرح نمود که به موجب آن کشورهای صنعتی متعهد می شدند میزان انتشار گازهای گلخانه ای خود را تا سال های ۲۰۰۸ الی ۲۰۱۲ به میزان پنج درصد (زیر میزان انتشار در سال ۱۹۹۰) کاهش دهند.

پروتکل کیوتو در ۱۶ مارس سال ۱۹۹۸ برای امضا آماده شد. این پروتکل ۹۰ روز پس از تصویب توسط حداقل ۵۵ عضو کنوانسیون، قابل اجرا می شود. مشروط بر این که میزان انتشار گازهای گلخانه ای این ۵۵ عضو از

۴۲  
شماره ۱۲ - شهریور ۱۳۸۲  
اشاره دارد



کشورهای اتحادیه‌ی اروپا، پروتکل کیوتورا تصویب کرده‌اند که ۳۶ درصد کل انتشار را شامل می‌شود.

ایالات متحده آمریکا با تولید بیش از ۳۴ درصد گازهای گلخانه‌ای که به لایه اوزون آسیب جدی وارد می‌کند، همچنان از امضای این پیمان خودداری می‌کند. روسیه نیز که ۱۷ درصد گازهای گلخانه‌ای را منتشر می‌کند از تایید پیمان کیوتو خودداری کرده است به این ترتیب آمریکا و روسیه با خودداری از اجرای مفاد پیمان کیوتو، در عمل، بخش مهمی از تعهدات جهانی در خصوص کاهش گازهای گلخانه‌ای را معلق گذاشته‌اند. کانادا علی‌رغم مخالفت‌های آشکار برخی از شرکت‌های بزرگ و چندملیتی به خصوص شرکت‌های نفتی، پیمان کیوتورا پذیرفته است. مخالفان، ادعا کرده‌اند که اجرای مفاد پیمان کیوتو ممکن است باعث کاهش آهنگ رشد اقتصادی و ازدست رفتن مشاغل متعددی شود. اما موافقان در کانادا بر این باورند که «راه کارهای فنی و قابل اجرا برای جایگزین کردن گازهای گلخانه‌ای وجود دارد و نباید نگران مشکلات اقتصادی و کاهش شغل

بود»

(Clean Development Mechanism)

CDM، که در جهت اهداف پروتکل کیوتو

طراحی شده، در واقع مکانیسم توسعه پاک است که امکان دستیابی به تکنولوژی پاک را آن هم با هزینه‌های کمتر و کمک مالی کشورهای توسعه یافته، در کشورهای جهان سوم فراهم می‌آورد. به این ترتیب که کشورهای توسعه یافته‌ای که کنترل گازهای گلخانه‌ای را به ضرر خود می‌دانند و قادر به کاهش GHG در کشورشان نیستند، ملزم به کاهش GHG در کشورهای در حال توسعه از طریق پروژه‌های CDM هستند.

اجرای معاهده کیوتو می‌تواند تأثیرات مهمی در صنایع کشور به خصوص صنایع نفت، گاز و پتروشیمی داشته باشد. چنانچه پروتکل کیوتو با پیوستن به روسیه به آن به حالت اجرایی درآید، درآمد نفتی کشور را تا سال ۲۰۲۰، حدود ۱۳ میلیارد دلار کاهش خواهد داد. قیمت نفت حدود ۱۰ درصد افت خواهد کرد و کشور دچار خسارت ۵۰۰۰ میلیارد ریالی می‌شود که اگر به پروتکل کیوتو ملحق شویم، می‌توانیم با جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی در بخش مکانیسم توسعه پاک، این خسارت را جبران نماییم.

هم‌اکنون کشور هند با پیوستن

به کیوتو، موفق شده است که ۱۰ میلیارد دلار پروژه از محل مکانیسم توسعه پاک (CDM) و سرمایه‌گذاری خارجی برای کشورش جذب کند.

بنابراین، ایران می‌تواند از محل مکانیسم توسعه پاک و جذب سرمایه‌گذاری خارجی، ضمن گام برداشتن در زمینه توسعه پایدار، کسب سود نماید.

همچنین اگر از دیدگاه تجدیدنظری نفت به پروتکل کیوتو بنگریم، درمی‌یابیم که پیوستن ایران به این پروتکل، سبب کاهش درآمدهای اقتصادی نمی‌شود. چراکه به هر حال عمر نفت در جهان رو به پایان است و باید به فکر منابع دیگر انرژی بود. کشور ما می‌تواند با استفاده از تکنولوژی سایر کشورها، به شناسایی و نیز بهره‌گیری هرچه بیشتر منابع انرژی‌های تجدیدپذیر بپردازد و آنها را هرچه بیشتر به سوی توجه‌پذیری اقتصادی هدایت کند. ■

منابع:

- سایت دفتر طرح تغییر آب و هوا

- روزنامه جهان اقتصاد (آبان ۸۲)

- سایت بنیاد آینده‌نگری ایران

- مقاله «گازهای گلخانه‌ای کشورها را به

هم پیوند می‌دهد» - روح...

حمیدیان - شانا